

7/10841
GK.97

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

05 Mayıs 2017

Sayı :30824082-610 2343
Konu :İstanbul Milletvekili
Yrd.Doç.Dr.Gülay YEDEKÇİ'nin
Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 23.01.2017 tarihli ve 43452547-120.07-79313 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Yrd.Doç.Dr.Gülay YEDEKÇİ'nin Bakanlığımıza yönelttiği, TBMM 7/10841 Esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mehmet ÖZHASEKİ
Bakan

EK :

-Cevap Yazısı (4 Sayfa)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN GÜLAY YEDEKÇİ'NİN
TBMM 7/10841 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
AİT SORULAR VE CEVABI**

SORULAR:

Çevre Bakanlığı'nın yaptığı sit çalışmasıyla Türkiye genelindeki sit alanlarıyla ilgili yeni bir düzenlemeye gidilmiştir. Yapılan bu düzenlemeyle sit alanları gözden geçirilerek Doğal Sit Alanları Uygulama Öneri Planında bazı yerler sit alanı olmaktan çıkarılmıştır.

Bu bağlamda;

- 1) Değiştirilecek Sit alanların dereceleriyle ilgili karar için hangi kurum- kuruluşlar ve üniversitelerin ilgili bölümlerine danışılmıştır? Danışıldıysa çıkan sonuç raporları nedir?
- 2) Yeni Sit kavramlarının adı ne olacaktır? İçeriğiyle ilgili nasıl bir planlama yapmayı düşünmektесiniz?
- 3) Dereceleri düşürülecek kaç hektar alan değerlendirmeye alınmıştır?
- 4) Birer doğa harikası olan Bodrum ve Gökova da Sit derecesi düşürülen yerler arasında mıdır?
- 5) Bodrum Yarımadası ile Gökova'nın kıyı kenar çizgisinde bulunan kaç hektarlık hazine ve orman arazisini yapılaşmaya açmayı düşünmektесiniz?
- 6) Bodrum ilçe merkezinin şu andaki yerleşim alanı kaç hektardır? Yapılaşmaya açılacak doğal SİT alanları için hazırlanan planlarda bu oran kaç hektar olacaktır?
- 7) Gökova'da bakir kalmış doğal sit alanlarını ve koylarının derecelerini düşürerek yapılaşmaya açmakla turizm alanında ülkemize katkıda bulunan meşhur mavi yolculuğu kaldırmayı mı düşünmektесiniz?
- 8) Bodrum'da 1. derece doğal ve tarihi sit alanı olan yerler nerelerdir?
- 9) Bodrum'a bağlı kıyıları ve ormanlık alanları olan yerlerin Sit dereceleri düşürülmüş müdür? Bu Sit alanları kaç dereceyken kaç dereceye düşürülmüştür?
- 10) Gökova sahili kaçınıcı derece sit alanıdır? Sit derecesini düşürmeyi daha çok inşaat izni için mi düşünüyorsunuz?
- 11) Amaçladığınız şey dağı taşı inşaatla doldurmak mıdır?
- 12) Sürekli doğayı tahrip etmeyi doğaya karşı kazanılmış bir zafer olarak mı görüyorsunuz?

CEVAP

Bilindiği üzere; 17.08.2011 tarihli ve 28028 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 648 sayılı "Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname" ile Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğümüz kurulmuştur. 644 sayılı KHK'nin "*Mevcut statülerin değerlendirilmesi*" başlıklı Geçici 6. maddesinde (Ek: 8/8/2011-KHK- 648/ 17 md.); "*(1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte, doğal sit alanı ve tabiat varlığı olarak tespit ve tescil edilmiş alan ve varlıklara ilişkin her türlü belge, bu alan ve varlıkların statülerinin yeniden değerlendirilmesi için en geç altı ay içinde Bakanlığa devredilir. Tabiat*

varlıkları ve doğal sitlerle ilgili yeni değerlendirme yapılınca kadar bu alanlara ilişkin olarak kültür ve tabiat varlıklarını koruma bölge kurullarınca alınmış kararlar geçerlidir” hükmü bulunmaktadır. Kanun Hükmünde Kararnamenin bu maddesi ile, doğal sit alanları ve tabiat varlığı olarak tespit ve tescil edilmiş olan alan ve varlıkların statülerinin yeniden değerlendirilmesi görevi Bakanlığımıza verilmiştir.

19.07.2012 tarihli ve 28358 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik” ve 01.03.2013 tarihli ve 2116 sayılı Bakanlık Makamı Oluru ile onaylanan “Doğal Sit Alanlarının Değerlendirilmesine İlişkin Teknik Esaslar” kapsamında hazırlanan Teknik Şartnameler doğrultusunda mevcut olan bütün doğal sit alanlarında, alanların sahip olduğu biyo-ekolojik (flora, fauna, habitat), jeolojik, hidrojeolojik ve jeomorfolojik değerlerin belirlenmesi ve önerilerin ortaya konulması amacıyla dört mevsimi kapsayacak şekilde “Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Projeleri” yapılmış ve bu projeler ile ilgili olarak tescil aşamasında idari süreçleri devam etmektedir.

Küresel ölçekte IUCN kriterleri temel alınarak oluşturulan Doğal Sit Alanlarının Değerlendirilmesine İlişkin Teknik Esaslar; doğal sit alanlarının güncel durumunun değerlendirilerek mevcut ve yeni ilan edilecek Doğal Sit Alanı kategorilerinin belirlenmesine ilişkin bilimsel temellere dayalı yöntemlerin ortaya konulduğu bir rehberdir.

Bu rapor;

-Biyo-ekolojik

-Jeolojik, jeomorfolojik ve hidrojeolojik

-Peyzaj değerlendirmelerini içerir.

Bir alanın biyo-ekolojik önemi ‘kritik türlerin varlığı ve bu türlere ait habitatların durumu’ ile ortaya konulmalıdır. Doğal sit alanı belirlenirken yapılacak biyo-ekolojik çalışmaların ana hedefi, alanın tür çeşitliliğini (flora ve faunası) ve habitat özelliklerini saptamaktır.

Doğal sit alanı belirleme ve kategorilendirme sürecinde, alan ölçekli korumanın yapılması için; 1)Nesli tehlike altındaki (küresel ve ulusal ölçekte) türler, 2)Dar yayımlı (küresel ve ulusal ölçekte) türler, 3)Endemik türler, 4) Yaşamlarının belirli dönemlerinde belli alanlarda yoğun olarak bulunan türler olarak çalışılmalıdır. Bu bağlamda; Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Projelerinde görev alan uzmanlar nitel bir değerlendirme yaparak; alanda kritik flora ve fauna türlerinin varlığı ve tehlike -yayılm-endemizm kategorileri ve habitat durumu, antropolojik etkilerin (insanın neden olduğu tahribat, etki) derecesine ait gözlem ve değerlendirmelerle ve karar destek sistemi ile nicel olarak istatistiksel açıdan da değerlendirmektedirler.

Muğla İli Doğal Sit Alanlarının Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Projesi kapsamında; Ekolog, Botanik Uzmanı, Memeli Uzmanı, Herpetolog, Ornitolog, Omurgasız Uzmanı, Deniz Biyoloğu, Hidrobiyolog, Jeoloji Mühendisi, Peyzaj Mimarı, Harita Mühendisi ve CBS Uzmanı görev almıştır. Akademisyenler, çeşitli üniversitelerde halen görevlerini yürütmektedirler.

18.10.2011 tarihli ve 28088 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren ‘Tabiat Varlıklarını Koruma Komisyonları Kuruluş ve Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik 5.Maddesi’nde ‘(1) Tabiat varlıkları ve doğal sit alanları ile ilgili olarak, Kanunda belirtilen görevlerin yürütülmesini sağlamak üzere Bakanlığa bağlı Merkez Komisyonu ve Bakanlıkça gerekli görülen yerlerde bölge komisyonları kurulur’ denilmektedir.

2863 sayılı Kanunun 7.maddesinde (Değişik: 17/6/1987-3386/2 md) (Değişik birinci fıkra:26/5/2004-5177/26 md) ‘Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının ve doğal sit alanlarının tespiti, Kültür ve Turizm Bakanlığının koordinatörlüğünde ilgili ve faaliyetleri etkilenen kurum ve kuruluşların görüşü alınarak yapılır.’ hükmü bulunmaktadır. Bu hüküm gereğince, idari süreç aşamasında Valilikçe (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) ilgili kurum ve kuruluşlardan görüş alınmakta ve bu görüşlerle beraber ilgili TVK Bölge Komisyonu tarafından değerlendirilen sonuç raporları Bakanlığımıza (Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü) iletilmektedir.

Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Raporları; alanın biyolojik çeşitlilik, ekolojik, jeolojik, jeomorfolojik, hidrojeolojik ve peyzaj açısından değerlendirmesinin yapılarak yeni sit kategorisinin önerildiği raporlardır. Bu öneri raporlar, yukarıda da belirtildiği gibi ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak Komisyon'da görüşülür ve Komisyon kararıyla tescil için Bakanlığa gönderilir. Muğla TVK Bölge Komisyonu, Gökova Bölgesi'nde daha korumacı bir yaklaşımda bulunarak, bazı önerilen Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanlarını, Nitelikli Doğal Koruma Alanı olarak değerlendirip Bakanlığımıza tescile göndermiştir. İlgili mevzuat gereğince; Nitelikli Doğal Koruma Alanı ve Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı olarak nitelendirilen alanlar için Bakan onayı alınmış ve Kesin Korunacak Hassas Alanlar tescil için Bakanlar Kurulu'na iletilmiştir. Bodrum Bölgesi için henüz bir tescil yapılmamıştır. .

Yukarıda bahsedilen bilimsel veriler ışığında alanın sahip olduğu özelliklere göre 3 kategoride değerlendirilmiştir. İlgili Yönetmelik incelenirse;

Kesin korunacak hassas alanların ayırt edici özellikleri

MADDE 7 - (1) Kaynak değerlerinin korunması için; alan kullanımı ve alana tüm etkilerin sınırlandırıldığı, gerektiğinde insanların bölgeye girişlerinin engellendiği, bilimsel araştırmalar, eğitim ya da çevresel izleme amacıyla özel önlemler alınarak korunacak kara, su, deniz alanları olup, Bakanlar Kurulu kararı ile ilan edilerek yapı yasağı getirilen mutlak korunması gereken alanlardır.

(2) Bu alanların aşağıdaki kriterlerden bir veya bir kaçını içermesi aranır.

- a) Bölgesel, ulusal veya dünya ölçeğinde olağanüstü ekosistemleri, türleri bulundururlar.
- b) Jeolojik, jeomorfolojik özellikleri korunmuştur.
- c) Genel olarak insan etkisi olmadan meydana gelmiştir.
- ç) İnsan faaliyetleri sonucu bozulma veya tahrip olma riski yüksektir.
- d) Alan kendine özgü koruma amaçlarına ters düşecek nitelikteki insan faaliyetlerini bünyesinde bulundurmaz.
- e) Ekolojik açıdan önemli yoğunlukta olması beklenen yerel türlerin büyük kısmını bünyesinde bulundurur. Doğal süreçler veya zamanla sınırlı müdahalelerle bu yoğunluklara dönüşebilme kabiliyetine sahiptir.
- f) Koruma amaçlarına ulaşmak için önemli ve sürekli müdahale istemeyen özellikleri vardır.
- g) Gerektiğinde ve mümkün olan durumlarda, alanın belirlenmiş koruma amaçlarına ulaşmasına yardımcı olacak arazi kullanımları ile çevrelenmiştir.
- ğ) Basit müdahalelerle yönetilebilirlik özelliklerine sahiptir.
- h) Korunacak hedef tür veya türlerin üreme alanlarını ihtiva eder.

Nitelikli doğal koruma alanlarının ayırt edici özellikleri

MADDE 8 - (1) Doğal yapısı değişmemiş veya az değişmiş, modern yaşam ve önemli ölçüde insan faaliyetleri tarafından etkilenmemiş, doğal süreçlerin hakim olduğu, koruma amaçlarına uygun olarak yörede yaşayanların alanın mevcut kaynaklarını kullanmasını sağlayarak doğal hayata dayalı geleneksel yaşam şekillerinin korunduğu kara, su, deniz alanlarıdır.

(2) Bu alanlar, örtü altı tarım uygulamaları hariç tarım, kültür balıkçılığı hariç balıkçılık faaliyetleri ve alanın doğal yapısı ile uyumlu çadırli kamp alanı, bungalov ve günübirlik faaliyetlerin yapılabildiği alanlardır. Alanın doğal özelliklerinin devamlılığı için halkın bu alanlara erişiminin uygun seviye ve şekilde tutulması esastır.

(3) Bu alanlar aşağıdaki kriterlerden bir veya bir kaçını içerir.

- a) Doğal karakterini korumuş, büyük memeliler dahil besin zinciri içerisinde av-avcı ilişkisini muhafaza eden, yerli bitki ve hayvan topluluklarını bulunduran, özgün ekosistem yapısına sahiptir.
- b) Modern yaşam ve önemli insan faaliyetleri tarafından etkilenmemiş, kırsal yaşam özellikleri taşır.
- c) Doğal alanların ekolojik bütünlüğünü sağlar.
- ç) Aşırı derecede ve uygunsuz insan kullanımı ve mevcudiyetinden uzaktır.

- d) Yaban hayvanlarının barınma, beslenme ve üreme gibi hayati ihtiyaçlarını temin edebileceği uygun yaşama şartlarını sağlar.
- e) Biyolojik çeşitliliği, ekolojik süreçleri, ekosistem hizmetlerini, ekolojik barınakları muhafaza eder ve iklim değişikliklerine tampon sağlar.
- f) Korunacak hedef tür veya türlerin yıl içerisinde dönemlerine bağlı yaptıkları göç ve yayılma alanlarını ve göç yollarını ihtiva eder.
- g) Peyzaj değeri yüksektir.

Sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanlarının ayırt edici özellikleri MADDE 9 - (1) Kesin korunacak hassas alanlar veya nitelikli doğal koruma alanlarını etkileyen, bu koruma bölgeleri ile bütünlük gösteren, korumaya katkı sağlayacak, doğal ve kültürel bakımdan uyumlu düşük yoğunlukta faaliyetler, turizm ve yerleşimlere izin veren alanlardır.

(2) Bu alanlar aşağıdaki özelliklerden bir veya birkaçını bünyesinde bulundurur.

- a) Peyzajı ile uyumlu insan yerleşimlerini içinde bulundurur.
- b) Doğal kaynak yönetim sistemleri ve ilgili kültürel değerleri, ekosistemleri ve habitatları içerir veya korunmasına katkı sağlar.
- c) İnsanlar ve doğa arasında dengeli ilişkilerin geliştirilmesine ve muhafaza edilmesine katkıda bulunur.
- ç) Uygulanabilir durumlarda yerel halkın sosyal ve ekonomik kazançlarına katkı sağlar.
- d) Ulusal, bölgesel ve yerel seviyelerde doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımına ve kalkınmaya destek olur.
- e) Ekolojik, ekonomik ve sosyal boyutları dikkate alarak doğal kaynakların sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanımına elverişli alanlardır.

Muğla İli Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Projesi'nin tescil aşamasında idari süreci devam etmektedir. Dereceleri düşürülmesi gereken alan veya yapılaşmaya açılacak alan gibi bir değerlendirme/tanımlama yapılmamaktadır. Yeni öneri alanların kategorileri ve özellikleri de yukarıda belirtilmiştir.

Planlama için yaklaşımımız, ilgili yönetmelik ve buna ilaveten ilke kararlarıyla olacaktır.

Bu kategorilerden *Kesin Korunacak Hassas Alanlar*; gerektiğinde insanların bölgeye girişlerinin engellendiği, bilimsel araştırmalar, eğitim ya da çevresel izlemenin yapılacağı çok sıkı korumanın olacağı alanlardır. Bu nedenle, ilgili mevzuatla eskiye oranda koruma mantığı daha da katılaşmıştır.

Sl